

Effecten herinrichtingsmaatregelen Witterdiep

Bever

Datum	20 februari 2020	Status	Definitief, Versie 2
Projectnummer	P19206	Kwaliteitscontrole	K. Breed
Auteur	D. Schut		
In opdracht van	Aveco de Bondt		

1 | Aanleiding

Nabij het plangebied Witterdiep is de bever aanwezig. De hydrologische maatregelen hebben mogelijk een negatief effect op het leefgebied van de bever, wat kan leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Deze notitie is een bureaustudie naar de effecten op de bever. Waarbij tevens eventuele mitigerende en/of compenserende maatregelen worden voorgesteld en de ingreep getoetst wordt aan de Wet natuurbescherming.

2 | Beschrijving ingreep

Hieronder worden enkel de ingrepen die (mogelijk) van invloed zijn op de bever besproken. Zie voor de volledige beschrijving van de ingreep de rapportage van het nader onderzoek.

Huidige situatie

In het Laaghaler Groenland, onderdeel van het militaire oefenterrein De Haar, ligt een langwerpige plas, hier is een beverburcht aanwezig (Figuur 1). De plas is ongeveer 35 meter breed en 400 meter lang. Halverwege ligt een dam met zandbaan.

De oevers zijn vrij steil, met een talud van ongeveer 1:2 tot 1:3. De oevers zijn deels begroeid met zwarte els en wilgen. In het water is nauwelijks een vegetatie aanwezig.

Toekomstige situatie

Binnen het plangebied Witterdiep vinden de volgende maatregelen plaats die mogelijk van invloed zijn op de bever:

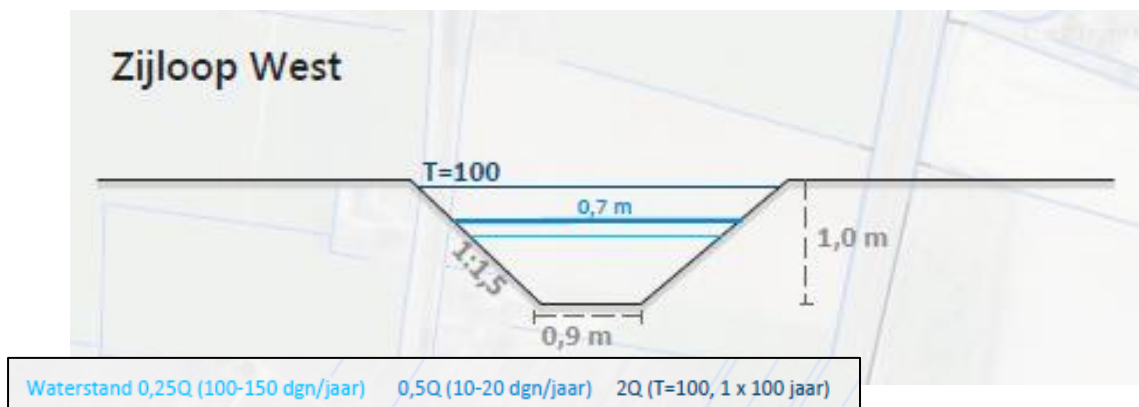
- Aantakken van de plas aan het Witterdiep;
- Plaatsen schottenbalk bovenstrooms van de plas;
- Dempen parallelle beekloop;
- Peilfluctuaties van enkele decimeters als gevolg van neerslag;
- Aanleg voorde;

- Aanleg doorwaadbare plaats.

Als gevolg van deze maatregelen ontstaat in de Zijloop-West (zie maatregelenkaart in de bijlage voor de ligging) van het Witterdiep een (neerslaggebonden) seizoensfluctuatie van ongeveer 20 centimeter. Tijdens perioden met veel neerslag kan de waterstand met maximaal een halve meter stijgen (Figuur 2).

Figuur 1. Locatie beverburcht (rode ster) ten opzichte van het plangebied (rode lijn).

Figuur 2. Variatie in waterstand in de Zijloop West, waar de plas met de beverburcht onderdeel van uitmaakt.

3 | Aanwezigheid bever

Een burcht van de bever is aanwezig op het militaire oefenterrein De Haar (figuur 1). De burcht ligt aan de grote plas op het militaire oefenterrein. Deze burcht is permanent bewoond.

In de omgeving van de burcht zijn vraat- en loopsporen van de bever gevonden op de oever van de plas (Buro Bakker, 2019). De oever van de plas vormt het essentiële foerageergebied van de bever.

Waarschijnlijk heeft de bever deze locatie gekoloniseerd via het nabijgelegen Witterdiep. Deze beek (en de aangetakte sloten) maken geen onderdeel uit van het essentiële leefgebied van de burcht: hier zijn geen (vraat)sporen van de bever gevonden, ook burchten zijn niet aanwezig. Het gebruik als foerageergebied is echter niet geheel uit te sluiten; mogelijk komt de soort soms nog in het gebied.

De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de bever in binnen het plangebied is uit te sluiten; de oevers van de beek en sloten zijn weinig geschikt als leefgebied van de bever; deze zijn nauwelijks begroeid met wilgen, populieren of andere zachte houtsoorten waarop de bever foerageert. De beek is ook te smal en te ondiep voor de bever om een burcht te bouwen.

4 | Effectbepaling en maatregelen

Doden en verwonden

De ingrepen vinden grotendeels plaats op ruime afstand van de beverburcht; de burcht ligt op ongeveer 500 meter van het plangebied. Daarom is het doden en/of verwonden van de bever uit te sluiten.

Voor de doorwaadbare plaats dient de locatie nog bepaald te worden. Mits deze niet op de locatie van de burcht aangelegd wordt is er geen kans op het doden of verwonden van de bever.

Beschadigen en verstoren vaste rust en verblijfplaatsen

De ingrepen vinden grotendeels plaats op ruime afstand van de beverburcht (>500 meter). Beschadigen van de burcht is hiermee voor de meeste maatregelen uit te sluiten. Voor de doorwaadbare plaats dient de locatiebepaling nog plaats te vinden. In het kennisdocument bever wordt een grens van 100 meter genoemd waarbinnen maatregelen tot verstoring kunnen leiden. Mits de doorwaadbare plaats op meer dan 100 meter van de burcht aangelegd wordt is geen sprake van het beschadigen en/of verstoren van de burcht.

Ook het verstoren van de burcht (zodanig dat deze verlaten wordt) ligt niet voor de hand aangezien de werkzaamheden op ruime afstand plaatsvinden en enkel overdag gewerkt wordt.

Effecten op leefgebied

Burcht

De ingreep heeft een maximale waterstandfluctuatie van 40 centimeter, met incidenteel een stijging tot maximaal een meter, tot gevolg. De maximale waterstandsval bedraagt onder normale omstandigheden hooguit enkele decimeters. Deze fluctuaties zijn een gevolg van neerslag of drogere perioden.

De toegang van de burcht ligt bij de bever altijd onder water, de (relatief) geringe waterstandsstijging heeft tot gevolg dat de toegang enigszins dieper of ondieper komt te liggen. Voor de bever is dit geen beperking om de burcht binnen te komen aangezien het een soort is die goed kan zwemmen en lange tijd onder water kan blijven.

De kamer in de burcht ligt altijd enige decimeters boven het waterniveau, de waterstandsstijging heeft tot gevolg dat het waterniveau dichterbij de kamer komt te liggen of zelfs de gehele burcht overstroomd.

In drogere perioden kan de burchtingang dichterbij het wateroppervlak komen te liggen, of in uitzonderlijke gevallen helemaal droog komen te staan.

De bever is een flexibele soort, die de burcht kan aanpassen aan het waterregime. Ook onder natuurlijke omstandigheden komen waterstandsveranderingen voor, de bever weet hier altijd mee om te gaan door bijvoorbeeld het bouwen van een dam of het aanpassen van de burcht aan de nieuwe omstandigheden. Ook heeft de bever vaak meerdere burchten, zodat er uitwijkmogelijkheden zijn. De maatregelen en de veranderingen in waterstandsfluctuaties leiden hiermee naar verwachting niet tot het verlaten van de burcht en/of het territorium.

Foerageergebied

De bever foerageert (hoofdzakelijk) op zachte houtsoorten en kruiden. Op de oevers van de plas komen deze voor; met name zwarte elzen en wilgen staan op de relatief steile oevers. De boomsoorten staan zowel op de waterlijn als enige decimeters erboven. Als gevolg van de ingreep zal de waterstand stijgen, met als gevolg dat deze soorten vaker met “de voeten in het water” staan. Zwarte elzen en wilgen kunnen hier goed mee om gaan zodat het afsterven van het bos niet te verwachten is. De hoger boven de waterspiegel staande bomen hebben dit effect echter niet, zodat voldoende voedsel voor de bever voorhanden blijft. De oppervlakte met een voor de bomen geschikte vochtigheid blijft gelijk omdat de oever eenvormig is.

Nabij het Witterdiep zijn kruidenvegetaties aanwezig, waar de bever mogelijk foerageert maar geen essentieel leefgebied zijn aangezien in de directe omgeving van de burcht voldoende alternatief aanwezig is. Ook gedurende de ingreep. Hoewel de ligging hiervan mogelijk gaat veranderen als gevolg van de waterstanden, neemt de kwaliteit en oppervlakte als gevolg van de vernatting toe.

De oppervlakte van het foerageergebied neemt dus niet af. Mogelijk dat de oppervlakte van het foerageergebied (bomen met zacht hout en kruidenvegetaties) zelfs toeneemt omdat een grotere natte oppervlakte nabij het plangebied aanwezig is.

5 | Toetsing Wet natuurbescherming

De ingreep leidt niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming mits de volgende mitigerende maatregelen toegepast worden:

- Doorwaadbare plaats op minimaal 100 meter van de burcht realiseren;
- Enkel overdag werken.

Hiermee is geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is hiermee niet aan de orde.